

sheriayamungu.org

Kiambatisho 1: Dhana Potofu ya Amri 613

DHANA POTOFU YA AMRI 613 NA AMRI ZA KWELI AMBAZO KILA MTUMISHI WA MUNGU LAZIMA AJITAHIDI KUTII

FAHAMU POTOFU ZA KAWAIDA

Mara nyingi, tunapochapisha maandishi kuhusu ulazima wa kutii amri zote za Baba na Mwana kwa ajili ya wokovu, baadhi ya wasomaji hukereka na kujibu kwa maoni kama haya: *"Ikiwa ndivyo ilivyo, tutalazimika kuzishika amri zote 613!"*

Maoni kama haya yanaonyesha kwamba watu wengi hawajui hata kidogo idadi hii ya ajabu ya amri — ambayo hakuna mtu aliyewahi kuiona katika Biblia — ilitokea wapi au inahusu nini hasa.

KUELEZA ASILI YA DHANA HII POTOFU

MTINDO WA MASWALI NA MAJIBU

Katika somo hili, tutaeleza asili ya dhana hii potofu kwa mtindo wa maswali na majibu.

Pia tutafafanua ni zipi amri za kweli za Mungu, kama zilivyo katika Maandiko Matakatifu, ambazo kila mtu anayemcha Mungu Baba na kutumaini kutumwa kwa Mwana wake kwa ajili ya ondoleo la dhambi lazima ajitahidi kuzitii.

SWALI: ***Hizi zinazoitwa amri 613 ni nini?***
JIBU: Idadi ya 613 inatokana na mapokeo ya marabi (Talmud); orodha inayojulikana zaidi ilikusanywa na rabi Mhispania Maimonides (1135–1204).

SWALI: ***Je, kweli kuna amri 613 katika Maandiko?***
JIBU: Hapana. Amri za kweli za Bwana ni chache na ni rahisi kuzitii. Ibilisi alichochea dhana hii potofu kama sehemu ya mpango wake wa muda mrefu wa kuwashawishi wanadamu kuacha kumtii Bwana. Mkakati huu umekuwapo tangu Edeni.

SWALI: ***Idadi ya 613 ilitoka wapi?***
JIBU: Idadi hii inatokana na mapokeo ya marabi na dhana ya numerolojia ya Kiebrania, ambayo huipa kila herufi ya alfabeti thamani ya namba. Mojawapo ya mapokeo hayo linadai kwamba herufi za neno tzitzit (ציצית), linalomaanisha vishada (tazama Hesabu 15:37-39), zina jumla ya 600.

Kulingana na dhana hii potofu, kuongeza nyuzi nane na mafundo matano kunaleta jumla ya 613, ambayo wanadai inalingana na idadi ya amri katika Torati (vitabu vitano vya kwanza vya Biblia). Ni muhimu kutambua kwamba matumizi ya tzitzit ni amri halisi ambayo lazima kila mtu aitii, lakini uhusiano huu na amri 613 ni uzushi mtupu. Hii ni mojawapo ya “mapokeo ya wazee” ambayo Yesu aliyataja na kuyashutumu (tazama Mathayo 15:1-20). [Tazama somo kuhusu tzitzit]

SWALI: ***Walizipataje amri nyingi hivyo ili kutimiza idadi ya 613 inayotokana na tzitzit?***
JIBU: Kwa shida kubwa na ubunifu mwingi. Walizigawa amri za kweli kuwa amri kadhaa ndogo ndogo ili kuongeza idadi. Pia walijumuisha amri nyingi zinazohusiana na makuhani, Hekalu, kilimo, mifugo, sikukuu, na mambo mengine.

SWALI: ***Ni zipi amri za kweli ambazo lazima tujitahidi kuzitii?***
JIBU: Mbali na Amri Kumi, kuna amri nyingine chache, ambazo zote ni rahisi kuzitii. Baadhi zinawahusu wanaume au wanawake pekee, nyingine zinaihusu jamii, na chache zinayahusu makundi maalumu kama wakulima na wafugaji. Amri nyingi hazitumiki kwa Wakristo kwa sababu zinawahusu wazao wa kabila la Lawi pekee au zinahusiana na Hekalu la Yerusalemu, ambalo liliharibiwa mwaka 70 BK.

Lazima tuelewe kwamba sasa, katika nyakati za mwisho, Mungu anawaita watoto

wake wote waaminifu wajitayarishe, kwa maana wakati wowote, atatuondoa katika ulimwengu huu uliopotoka. Mungu atawachukua tu wale wanaojitahidi kutii amri zake zote, bila kuacha hata moja.

Mbali na Amri Kumi, kuna amri nyingine chache, ambazo zote ni rahisi kuzitii. Mungu alimwagiza Musa atufundishe yale ambayo Bwana anatarajia kutoka kwetu.

Usifuate mafundisho na mifano ya viongozi wako, bali fuata tu yale ambayo Mungu ameamuru. Watu wa Mataifa hawajaondolewa katika wajibu wa kutii amri yoyote ya Mungu: *“Kusanyiko lazima liwe na sheria zilezile kwa ajili yenu na kwa ajili ya **mtu wa Mataifa** [גֵּר gēr (mgeni, mtu wa kigeni, asiye Myahudi)] anayeishi miongoni mwenu; hii ni **amri ya milele** kwa vizazi vyenu: mbele za Bwana, itatumika kwa usawa kwenu na kwa **mtu wa Mataifa** anayeishi miongoni mwenu. Sheria ileile na amri ileile zitatumika kwenu ninyi na kwa **mtu wa Mataifa** anayeishi miongoni mwenu”* (Hesabu 15:15-16).

Usemi “mtu wa Mataifa anayeishi miongoni mwenu” unamhusu mtu yeyote asiye Myahudi anayetaka kujiunga na watu waliochaguliwa na Mungu na kuokolewa. *“Ninyi mnaabudu msichokijua; sisi tunaabudu tunachokijua, kwa maana **wokovu unatoka kwa Wayahudi**”* (Yohana 4:22).

Hapa chini kuna amri zinazopuuzwa mara nyingi zaidi na Wakristo, ambazo zote zilifuatwa na Yesu, mitume wake, na wanafunzi wake. Yesu ndiye mfano wetu.

AMRI KWA MWANAMUME:

- **Nywele na ndevu:** *"Msinyoe nywele kuzunguka kichwa wala msinyoe ukingo wa ndevu karibu kabisa na ngozi"* (Mambo ya Walawi 19:27). [Soma somo kuhusu nywele na ndevu za Mkristo.]
- **Tzitzit:** *"Waambie wana wa Israeli wajitengenezee vishada kwenye ncha za mavazi yao katika vizazi vyao...na waviangalie, ili wakumbuke amri zote za Bwana"* (Hesabu 15:37-39). [Soma somo kuhusu tzitzit.]
- **Tohara:** *"Mtoto wako wa kiume akifikisha siku nane tangu kuzaliwa, atahiriwe... Mzawa na mtu wa Mataifa pia."* (Mwanzo 17:12). [Soma somo kuhusu Wakristo na tohara.]

AMRI KWA WANAWAKE:

- **Mahusiano wakati wa hedhi ni marufuku:** *"Mtu yeyote akilala na mwanamke wakati wa ugonjwa wake na kufunua uchi wake...wote wawili waangamizwe kutoka miongoni mwa watu wao"* (Mambo ya Walawi 20:18).

AMRI KWA JAMII:

- **Pumziko la Sabato:** *"Ikumbuke siku ya Sabato ili uitakase. Fanya kazi kwa siku sita...lakini siku ya saba ni Sabato kwa BWANA, Mungu wako"* (Kutoka 20:8-11). [Soma somo kuhusu Sabato]
- **Vyakula vilivyokatazwa:** *"Kati ya wanyama wote wanaoishi nchi kavu, hawa ndio mnaoruhusiwa kuwala..."* (Mambo ya Walawi 11:1-46) [Soma somo kuhusu nyama zilizokatazwa kwa Wakristo.]

SWALI: ***Katika barua zake (nyaraka), je, Paulo hasemi kwamba Yesu alizitii amri zote kwa ajili yetu na kuzifuta kupitia kifo chake?***
JIBU: Hapana kabisa. Paulo mwenyewe angeshtushwa sana kuona yale ambayo wachungaji wanafundisha makanisani wakitumia maandishi yake. Hakuna mwanadamu yeyote, hata Paulo, aliyepewa mamlaka na Mungu ya kubadilisha hata

herufi moja ya Sheria yake takatifu na ya milele. Kama hili lingekuwa kweli, manabii na Yesu wangekuwa wameeleza wazi kwamba Mungu angemtuma mtu fulani kutoka Tarso mwenye kiwango hiki cha mamlaka. Hata hivyo, ukweli ni kwamba Paulo hatajwi hata kidogo — si na manabii katika Tanach (Agano la Kale) wala na Masihi katika Injili nne. Mungu asingeliacha jambo muhimu kiasi hiki bila kulizungumzia.

Manabii wanawataja watu watatu tu waliojitokeza katika kipindi cha Agano Jipya: Yuda (Zaburi 41:9), Yohana Mbatizaji (Isaya 40:3), na Yusufu wa Arimathaya (Isaya 53:9). Hakuna hata rejeo moja linalomhusu Paulo, na hiyo ni kwa sababu hakufundisha chochote ambacho kinaongeza kitu kwenye yale yaliyokuwa tayari yamefunuliwa na manabii au Yesu, au kinapingana nayo.

Mkristo yeyote anayeamini kwamba Paulo alibadilisha jambo fulani kutoka katika yale yaliyokuwa yameandikwa hapo awali lazima atafakari upya uelewa wake ili uendane na manabii na Yesu — si kufanya kinyume chake, kama watu wengi wanavyofanya.

Ikiwa mtu hawezi kuoanisha maandishi ya Paulo na manabii na Yesu, ni bora ayaweke kando kuliko kutomtii Mungu kwa kutegemea tafsiri yake ya maandishi ya mwanadamu yeyote. Hoja ya namna hiyo haitakubalika kama kisingizio katika hukumu ya mwisho.

Hakuna mtu atakayemshawishi Hakimu kwa kusema: “Sina hatia ya kupuuza amri zako kwa sababu nilimfuata Paulo.” Haya ndiyo yaliyofunuliwa kuhusu nyakati za mwisho: “Huu ndio uvumilivu wa watakatifu wanaoshika amri za Mungu na imani katika Yesu” (Ufunuo 14:12).

SWALI: ***Je, Roho Mtakatifu hakuvuvia mabadiliko na kufutwa kwa Sheria ya Mungu?***
JIBU: Wazo kama hilo linakaribia kuwa makufuru. Roho Mtakatifu ni Roho wa Mungu mwenyewe. Yesu alieleza wazi kwamba kutumwa kwa Roho Mtakatifu kulikusudiwa kutufundisha kwa **kutukumbusha** yale ambayo yeye alikuwa amekwisha kusema: *“Yeye (Roho) atawafundisha mambo yote na* ***kuwakumbusha*** *kila kitu nilichowaambia“* (Yohana 14:26).

Hakuna mahali panapotajwa kwamba Roho Mtakatifu angeleta fundisho jipya ambalo halikuwa limefundishwa tayari na Mwana au manabii wa Baba. Wokovu ndiyo mada muhimu zaidi katika Maandiko Matakatifu, na taarifa zote zinazohitajika zilikuwa

tayari zimetolewa na manabii na Yesu: *“Kwa maana sikusema kwa kujitegemea, bali Baba aliyenituma aliniamuru [εντολη (entolē) amri, kanuni, agizo] niseme yote ambayo nimesema. Ninajua kwamba amri yake [entolē] inaongoza kwenye uzima wa milele. Kwa hiyo chochote ninachosema ni kilekile ambacho Baba ameniambia niseme”* (Yohana 12:49-50).

Kuna mwendelezo wa ufunuo ulioishia kwa Kristo. Tunajua hili kwa sababu, kama ilivyotajwa hapo awali, hakuna unabii kuhusu kutumwa kwa mwanadamu yeyote mwenye mafundisho mapya ya msingi baada ya Masihi. Ufunuo pekee baada ya ufufuo unahusu nyakati za mwisho, na hakuna chochote kuhusu mafundisho mapya kutoka kwa Mungu yanayojitokeza kati ya Yesu na mwisho wa ulimwengu.

Amri zote za Mungu ni endelevu na za milele, na tutahukumiwa kwa amri hizo. Wale waliompendeza Baba walitumwa kwa Mwana ili wakombolewe naye. Wale walioasi amri za Baba hawakumpendeza wala hawakutumwa kwa Mwana: *“Hii ndiyo sababu niliwaambia kwamba hakuna mtu anayeweza kuja kwangu isipokuwa Baba amemwezesha”* (Yohana 6:65).